

Orca's in de Noordzee

Killer Whales in the North Sea

De laatste twee weken van november 1991 hebben Tibor Gras en Theo Postma meegeevaren als "wild-life expert" op de "Solo" van Greenpeace. De tocht voerde over de Noordzee en langs de Noorse kust naar Tromsø. Onderweg zijn boorlocaties aangedaan en op de plek waar op 14 november een ertstanker was gezonken is gezocht naar eventuele olievervuiling. Tijdens de terugreis zagen we op 27 november op de Vikingbank op 61°35,9' NB en 01°17,0' OL, ter hoogte van de Shetlands, een school Orca's *Orcinus orca*. De groep bestond uit één volwassen stier, 6 tot 8 koeien en onvolwassen stieren en minstens één kalfje. De groep was aan het jagen en leek zich niet veel aan te trekken van menselijke activiteiten in de buurt. Binnen een straal van 1 kilometer bevonden zich drie boorplatforms en waren minstens vijf vissersschepen actief. Bovendien was er de "Solo", die om de groep heenvoer. Het aardige van het waarnemen vanaf een schip als de "Solo" is dat er voor walvisachtigen meestal wel een extra rondje vanaf kan. Deze groep was daardoor minutenlang goed te bekijken. Op een gegeven moment, de afstand bedroeg ongeveer 100 meter, zwommen de wijfjes naar ons schip, waarop de dominante man zich direct tussen de "Solo" en zijn harem manoeuvreerde en de kudde dwong om een andere richting te kiezen. Dergelijk beschermend gedrag werd ook beschreven na de achtervolging van een grote groep bij IJland (Camphuysen 1991). Een vissersschip in de omgeving was bezig de netten binnen te halen en de daardoor aangetrokken Noordse Stormvogels *Fulmarus glacialis* en meeuwen vlogen heen en weer tussen schip en de Orca's. De ontmoeting is vastgelegd op video (Betacam) door de cameraman die aan boord was: Orca's met als achtergrond boorplatforms.

Summary During a two week's trip to Norway with m.v. Solo of Greenpeace a group of Killer Whales Orcinus orca was observed in the northern North Sea. The pod consisted of one dominant male, 6 to 8 females and immature males and at least one calve. The group was hunting and did not seem to be bothered by human activities. Within a radius of 1 kilometer there were three oilrigs, at least five fishing vessels and Solo was sailing a circle around the pod to offer a better view. The dominant bull redirected his herd immediately when they were heading to our ship. Behaviour like this has been observed and described before. It could not be made out whether overflying birds were either attracted by the orca's or by the fishing vessels that were fishing. This encounter has been professionally recorded on video.

Camphuysen C.J. 1991. Het herkennen van de Orca *Orcinus orca* op zee. Huid en haar 10(1): 15-19.

Theo (T.A.C.) Postma, Arctisch Centrum, postbus 716, 9700 AS Groningen